ב: המביא גט פרק ראשון גיטין

לית ליה מודה בטטר שכתבו אין צריך לקיימו וא"ת בפ"ק דבכא מציעא (דף יג.) פליגי ר"מ ורבנן במצא שטר שאין בו אחריות דרבנן אמרי לא יחזיר ור"מ סבר יחזיר ומוקי לה שמואל כשאין חייב מודה ויחזיר לר"מ לצור ע"פ גלותיתו והשתא לרבנן אמאי לא יחזיר הא ליכא למיחש למידי דאי מקיים ליה הדין עמו ואם לא מקיים ליה אם כן מה מפסיד אי מהדר ליה אלא ודאי חיישינן שמא יוציא אלא בפניו ולא נטען מזוייף הוא ויש לומר דעל כרחך אין הטעם בשביל כך דאחמי נטענו לו פרוע הוא דהא שמואל פסיקא ליה בפ' מי שמת (כ"ב דף קנד:) בהדיא אליבא דר' מאיר מודה בטטר שכתבו צריך לקיימו והיה נאמן לומר אביהן פרוע הוא מיגו דאי בעי אמר מזוייף הוא אע"ג דלדידהו לא טענינן מזוייף וליכא מיגו מ"מ כיון דלאביהן יש מיגו טענינן להו שפיר פרוע הוא דק"ל כמ"ד בסוף פ' המוכר את הבית (שם דף ע:) דשטבא וגוזבא מחלא גבי שטר כיס אלא היינו טעמא דלא יחזיר כיון דאיתערע בנפילתו ולזה טוען מזוייף הוא אין לגבות מן הדין אפילו ימצא עדי קיום דחיישינן שמא זיופי זייף ואמתיס כי ההיא דגט פשוט (שם דף קמו.) דאתא לדיה אזרוקא וכן משמע התם לשון הקונטרס אבל אי ליכא לזה קמן והמלוה מצא עדי קיום מחזירים לו ואי הדר אמי לזה וטענין מזוייף הוא נראה דמו לא מהימן כיון דהוחזק בהימר: **לפי שאין בקיאין לשמה.** וא"ת מאי שנא לשמה דאין בקיאין משאר הלכות גיטין כגון מחוסר זמנה ושינה שמו ושמה ונכתב ביום ונחתם בלילה ואין לומר דנקט לשמה דשכיח טפי דמשכח גט שאינו כשמו ושמה כשמה ומשדר לה וגם הסופר שרגיל לכתוב טופסי גיטין אגב שיטפיה מיסתלי וכתב שמו ושמה וה"ה שאר הלכות גיטין זה אינו דהא אמר לקמן (דף ט:) בג' דרכים שוו גיטי נשים לשחרורי עבדים ופריך והא איכא לשמה בשלמא לרבה היינו מוליך ומביא אלא לרבא קשיא ומו בין לרבה בין לרבא הא איכא מחוסר אלמא לרבה דוקא נקט לשמה בכלל מוליך ומביא ולא נקט מחוסר ומפרש ר"ת דבכל הלכות גיטין בקיאין אלא דהך דרשה דוחבא לה לשמה איכה נראית להם עיקר דרשה ואין בקיאין פירוש אין מושגין לדרשה דלשמה ולאחר שלמדו דלקמן פירוש לאחר שקיבלוה והא דפ"ה דממילא חיישינן ליה אי הוה לשמה ואמר אין אין נראה דלא משמתינן בשום דוכתא שיהא צריך לישאל ועוד דאם כן ליתא איכא דלא מישתמיט אם צריך לישאל ואומר ר"י דסתמא לשמה קא מסהיד כדפירש בקונטרס נמי בסמוך) והא דאמר לקמן מי קתני בפני נכתב ובפני נחתם לשמה נהי דסתמא לשמה משמע מכל מקום כיון דעיקר תקנה משום לשמה הוא הוה ליה למימר בהדיא: **לפי** שאין בקיאין לשמה. קשה דלקמן (דף ה.) תניא הוא עצמו שהביא גיטו אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא שנא הוא משלוחו אי חיישינן שמא לא נעשה לשמה וטעמא דאמר לקמן מינקט נקט ליה בידיה ואיהו מערער עליה למה לא יערער אם מתמילה לא ידע דבעי לשמה והשתא ידע ואומר ר"י דמסקינן בסמוך דרוב בקיאין הן ואם תפס פסרי גמירי וליכא אלא לענ בעלמא דמסתמא אלא כדין יערער והכא שמכיאו הבעל בעצמו ליכא למיחש אפילו לענ דתו לא מערער כדאמר בסמוך מנקט נקיט בידיה וכו':

מאי בינייהו. לא אלא למימר מוליך ליכא בינייהו דלרבה נמי לרבנן בתראי במוליך ג"ל בפני נכתב ובפני נחתם דגזינן מוליך אלו מביא אמוד להכשילה: **לבעי** תרי. אלמא לא ידע הא דפרישית דלא הוי טעמא אלא משום לענ עד לבסוף: **מידי** דהוה **אכל עדיות שבתורה.** דבלי"ת גרסינן כגון עדות דיני ממונות ודיני נפשות ואית דגרים עדיות בר"ש ולא הזיכא דאם כן מאי מסני עד אחד נאמן באיסורין מה לו להזכיר איסורין והא עדות נמי איסור הוא והכי הוה ליה למימר לא דמי לשאר עדיות והוה ליה ליתן טעם ומיהו יש לומר דה"ק עד אחד נאמן באיסורין להתיר והא דבעי תרי הני מילי לאסור דאם כל כמיניה אבל הא דקאמר כל עדיות לא אתי שפיר דאמאי כל עיקר דבר שבערוה אין פחות משנים זהו בשאת אים בגיטין ובקידושין וזנות דאשת אים לאוסרה על בעלה: **עד** אחד נאמן **באיסורין.** פי' הקונטרס שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד על הפרכת תרומה ושמיטה ועיקור הגיד ואלב ולא היה לו להזכיר הפרכת תרומה ושמיטה דבהנהו נאמן אע"ג דאיתחזק איסורא משום דנידו לתקנם כמו שפ"ה בסמוך והכי אמר בהאשה רבה (יבמות דף פח.) ושמיטה אע"ג דהשתא אין נידו לתקנו מעיקרא היה נידו לשחוט דאם לא כן אמאי מהימן כיון דאיתחזק איסורא דלא מצינו בשום מקום שיצטרך בגדול אחד עומד על גביו ומעשים בכל יום דמהימן אע"ג דלא שייך רוב מצוי אלא שמיטה מומחין הן כגון שנתתך כל הראש ואין בית השמיטה ניכר ומה שאנו קומכין על הנשים בשאמיטה אע"פ שאין יודעות הלכות שמיטה כיון שבידה ללמוד לשחוט או להשכיר אחרים ושאחטו לה כבידה דמי וא"ת ומנא לן דעד אחד נאמן באיסורין וי"ל דילפינן מנדה דדרשינן בפרק המדיר (כתובות דף עב.) וספרה לה בעצמה וא"ת אם כן אפילו איתחזק איסורא וי"ל דאינה בחזקת שתהא רואה כל שעה וכשעברו שבעה טהורה ממילא ולא איתחזק איסורא וגם בידה לבטול: **עד** אחד נאמן **באיסורין.** הקשה ר"ת מה תשובה היא זאת עיקר הגט יוכיח שצריך לחותמו בשנים ומי' דה"ק דעד אחד נאמן באיסורין בכה"ג שעיקר הגט נעשה כבר ושוב אין צריך אלא גילוי מילתא לידע אם לשמה נכתב: **הוי** דבר שבערוה. אלי דנקט דבר שבערוה אומר ר"י משום דבהאשה רבה (יבמות דף פח.) בשאר איסורי כגון עבד והקדש וקונמות מספקא לן אי מהימן אפילו איתחזק איסורא ולא בידו אי לא וא"ת אי עד אחד נאמן בשאר איסורין אפילו איתחזק איסורא ולא בידו אמאי איצטריך ופריה לה לעצמה ויש לומר דס"ד דחשיב כמו דבר שבערוה: **סתם** ספרי דדייני מינמר גמירי. והוי כמו מיעוטא דמיעוטא דלא חיישינן אפילו לרבי מאיר: **ורבנן** הוא דאצרוך. פירש בקונטרס משום דאיכא דאשכח כתוב ועומד כגון שנכתב בשם ג' מבני עירו שאמו בשמו ושמה בשמה ונמלך מלגרש: משום דאין בקיאין לשמה. אין בני מדינת הים בני תורה ואין יודעין שצריך לכתוב הגט לשם האשה וקרא כתיב וכתב לה ספר כריתות (דברים כד) לה דהיינו לשמה? הילכך אומר השליח בפני נכתב ובפני נחתם וממילא שיילינן ליה אם נכתב לשמה והוא אומר אין. ולקמיה? מפרש מאי טעמא לא אצרכוהו נמי למימר לשמה: **לפי שאין עדים מצויין לקיימו.** אין שיירות מצויות משם לכאן שאם יבא הבעל ויערער לומר לא כתבתיו שיהו עדים מצויין לכיר תחיית העדים והאמיתו לשלים. ולקמן פריך בין לרבא בין לרבה ליבעי תרי: **דאפיזוהו בי תרי.** ושניהם נעשו שלוחים לגרשה והגט יוצא מתחת ידי שניהם. לרבה בעי למימר לרבא לא בעי למימר שהרי שניהם הם ואם יערער בעל הרי הם מצויין לקיימו: **אי נמי ממדינה למדינה בארץ ישראל.** כגון יהודה וגליל דלקמן דעתא דשמא דלא שכיחי שיירתא. לרבה בעי למימר לרבא לא בעי למימר שהרי שניהם הם ואם יערער בעל הרי הם מצויין לקיימו: **אי נמי ממדינה למדינה בארץ ישראל.** כגון יהודה וגליל דלקמן דעתא דשמא דלא שכיחי שיירתא. לרבה בעי למימר לרבא לא בעי למימר שהרי שניהם הם ואם יערער בעל הרי הם מצויין לקיימו: **אי נמי באוסר** לשמה. מדינה רוגעריל"ת בלע"ז. ובמדינת הים לרבה בעי למימר דהא אין בקיאין לשמה לרבא דאמר לפי שאין וכו' ומתניתין משום ערעורא דזיוף הוא הכא לא צריך דהא שכיחי שיירתא: **מידי דהוה אכל עדיות שבתורה.** דכל יחיד ויחיד האמינתו תורה, חזקתם מבקרן ומצאתן (דברים יג) ושמרו אם כן הבקר (ויקרא ג) ואכלו הכהנים על ידי ולא הזקיקו להעמיד עדים בדבר, ולא הצריכה תורה עדים אלא לענינם ממון או מיתת בית דין ועברות. דגמרינן דבר דבר מממון (חולין יב). **ואפילו לר"מ** דחייש למיעוטא. בפרק בכל שחטתן (חולין ו.) גבי כיסוי, שנוגע על כל כיסוי משום לאחם שמלאה דמות יונה בהר גריזים והשתחוו לה (יבמות קיב.).

מסורת הש"ס

ג) [לקמן נח:]. כ) [לקמן ג. מולין יז:]. ג) נר' ר"ג והרי. ד) יבמות פח. [קדושין סו. לקמן ג. סד.]. ה) [יבמות פח.]. ו) [יבמות פח: קיט. ע"ז לד: מ: כתובות יט: מכ: מולין ו. יח: פו. נדה לא: מח.]. ז) [לקמן ב.]. ח) [לקמן ג.]. ט) [לקמן ע]. כש"ל ליתא לאיסורא. י) דף ג. ד"ה לא ניח.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הוי דבר שבערוה וכו' דחשיב כמו דבר שבערוה. עי' מהריק"ק שרש ע"ב:

לעזי רש"י

קונטריר"א. חבל ארץ.

מוסף רש"י

לפי שאין עדים מצויין לקיימו. והמביא מאלבן ישראל היו צריך, לפי שבקיאים לשמה, יעולי רגלים מצויין להכיר תחיית העדים לקיימו (תוספות לד:). **עד אחד נאמן באיסורין.** דכל יחיד ויחיד האמינתו תורה, חזקתם מבקרן ומצאתן (דברים יג) ושמרו אם כן הבקר (ויקרא ג) ואכלו הכהנים על ידי ולא הזקיקו להעמיד עדים בדבר, ולא הצריכה תורה עדים אלא לענינם ממון או מיתת בית דין ועברות. דגמרינן דבר דבר מממון (חולין יב). **ואפילו לר"מ** דחייש למיעוטא. דפרק בכל שחטתן (חולין ו.) גבי כיסוי, שנוגע על כל כיסוי משום לאחם שמלאה דמות יונה בהר גריזים והשתחוו לה (יבמות קיב.).

תוספות רי"ד

לפי שאין בקיאין לשמה. פי' בעבור זה הצריכוהו לומר בפני נכתב ובפני נחתם משום דכתיב וכתב לה לשמה וכתו"ל אין בקיאים לשמה מפני שאינן בני תורה כלומר שאינן יודעין שצריך שיכתב הגט לשמה ויש לחוש שמא נכתב זה לאחר מבני עירו ששמו כשמו ושם אשתו כשם אשתו ונמלך מלגרש את אשתו ושלחו זה לאשתו מש"ה צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם לשם אשה זו; ורבא אמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו. פי' שממדינת הים לא"י לא שכיחי שיירתא ואם יבא הבעל היום ומחר ויערער ויאמר לאשה כי זה הגט לא כתבתיו אני אלא את דייסת ותחתמת בו עדים ואין זו כתובת ידי העדים לא נוכל למצוא עדים אחרים שיכירו חתימת אלו העדים שיקיימו אותה ותהא האשה צריכה להביא ראיה שבעלה כתבו לה. לפיכך התקינו שיהא זה מקיימו באומרו בפני נכתב ובפני נחתם ואם יבא הבעל ויערער לא משנתי ביה אבל לאין בקיאים הן לשמה לא חייש רבא דסתם סופרים דכתבי גיטא בקיאין הן לשמה ולא נתקן לומר בפני נכתב ובפני נחתם אלא לפי שאין עדים מצויין לקיימו: א"ב דאתיזה בי תרי. פי' שנעשו שנים שלוחים להביא הגט לרבא דאמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו אין צריכים לומר דבשנים אין הבעל יכול לערער ולרבה דאמר לפי שאין בקיאים לשמה צריכים לומר: א"נ איכא בינייהו [דאתיזה] חד ממדינה למדינה בא"י כגון יהודה וגליל דס"ד השתא דלא שכיחי שיירתא. לרבא דחייש לעיערוא דבעל צ"ל. ולרבה לא צריך הואיל ובני א"י בקיאים לשמה: אי נמי א"ב דאתיזה חד מעיר לעיר כחו"ל באותה מדינה דשכיחי שיירתא מעיר לעיר לרבא דאמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו הבא שכיחי שיירתא ואינו צ"ל. ולרבה דאמר לפי שאין בקיאים לשמה [צריך] שיאמר שגם מעיר לעיר אין בקיאים לשמה. והלכתא כרבא דהוא בתרא. ועי' רכל סוגיא דשמעתא

מוסף רש"י

לפי שאין בקיאין לשמה. דאין בני תורה ואין יודעין שצריך לכתוב הגט לשם האשה וקרא כתיב וכתב לה ספר כריתות (דברים כד) לה דהיינו לשמה? הילכך אומר השליח בפני נכתב ובפני נחתם וממילא שיילינן ליה אם נכתב לשמה והוא אומר אין. ולקמיה? מפרש מאי טעמא לא אצרכוהו נמי למימר לשמה: **לפי שאין עדים מצויין לקיימו.** אין שיירות מצויות משם לכאן שאם יבא הבעל ויערער לומר לא כתבתיו שיהו עדים מצויין לכיר תחיית העדים והאמיתו לשלים. ולקמן פריך בין לרבא בין לרבה ליבעי תרי: **דאפיזוהו בי תרי.** ושניהם נעשו שלוחים לגרשה והגט יוצא מתחת ידי שניהם. לרבה בעי למימר לרבא לא בעי למימר שהרי שניהם הם ואם יערער בעל הרי הם מצויין לקיימו: **אי נמי ממדינה למדינה בארץ ישראל.** כגון יהודה וגליל דלקמן דעתא דשמא דלא שכיחי שיירתא. לרבה בעי למימר לרבא לא בעי למימר שהרי שניהם הם ואם יערער בעל הרי הם מצויין לקיימו: **אי נמי באוסר** לשמה. מדינה רוגעריל"ת בלע"ז. ובמדינת הים לרבה בעי למימר דהא אין בקיאין לשמה לרבא דאמר לפי שאין וכו' ומתניתין משום ערעורא דזיוף הוא הכא לא צריך דהא שכיחי שיירתא: **מידי דהוה אכל עדיות שבתורה.** דכל יחיד ויחיד האמינתו תורה, חזקתם מבקרן ומצאתן (דברים יג) ושמרו אם כן הבקר (ויקרא ג) ואכלו הכהנים על ידי ולא הזקיקו להעמיד עדים בדבר, ולא הצריכה תורה עדים אלא לענינם ממון או מיתת בית דין ועברות. דגמרינן דבר דבר מממון (חולין יב). **ואפילו לר"מ** דחייש למיעוטא. דפרק בכל שחטתן (חולין ו.) גבי כיסוי, שנוגע על כל כיסוי משום לאחם שמלאה דמות יונה בהר גריזים והשתחוו לה (יבמות קיב.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com